

“Mag ik in de 15 minutes
of fame het boek ‘
verwondering’ van Dick van
de Wateren presenteren?”

“Aha dus dat

bedoelt Biesta!”

Montessori Vakbekwaam

“Het lijkt mij goed om Geometrie voor volgend jaar op de kalender te
zetten want het wordt nu nog te fragmentarisch aangeboden”

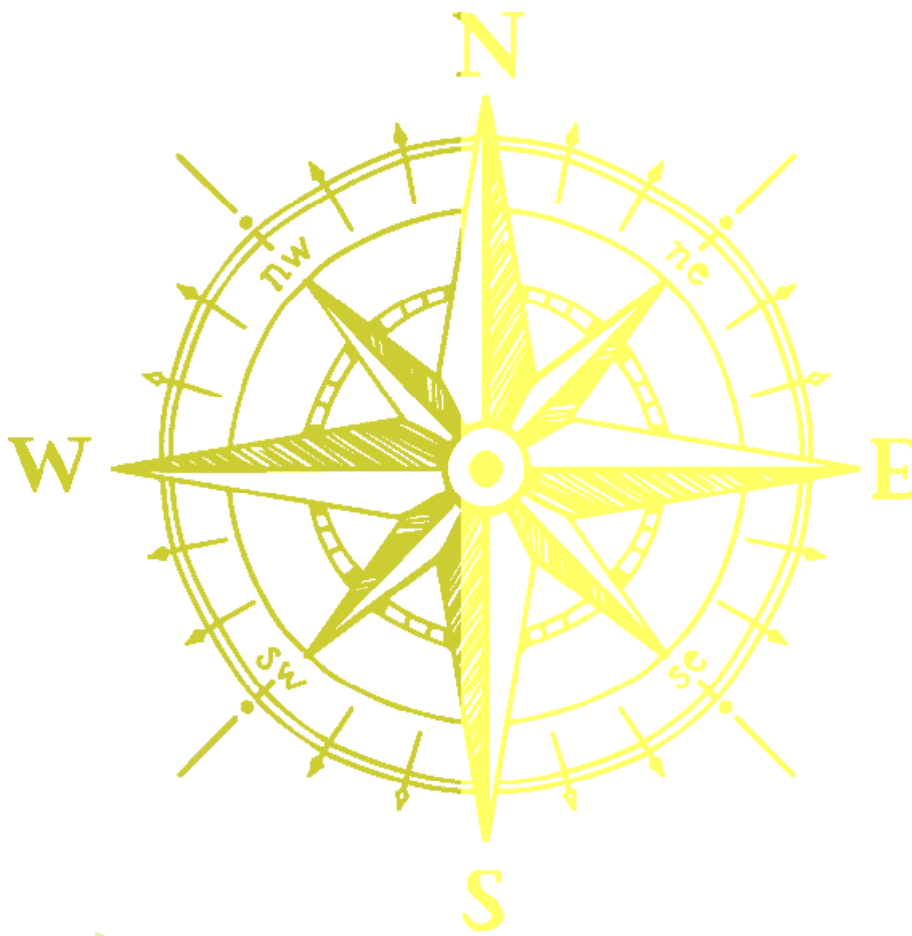
“Daar moet op gereflecteerd worden”

el didactisch materiaal
nodig maar ik zie en hoor
n identiteitsontwikkeling
kenmerken.”

“Ik ben naar het vernieuwde
openluchtmuseum geweest, ik
vond het interessant, want het
biedt een ander licht op vrede en
wat mij te doen staat”

“Het lijkt mij goed om Geometrie voor volgend jaar op de kalender te zetten want het wordt nu nog te fragmentarisch aangeboden”

“Aha dus dat
bedoelt Biesta”

et vernieuwde
um geweest, ik
essant, want het
r licht op wrede en
n staat”

Voorwoord

Voor u ligt het NMV-document montessorivakbekwaam.

Definitief

Hierin staat beschreven hoe de student tot de afronding komt na de opleiding montessorivakbekwaam, welke inhouden horen bij de ontwikkeling tot vakbekwaam en de wijze waarop deze vakbekwaamheden worden ontwikkeld op de opleiding en werkplek.

De ontwikkeling van basisbekwaam tot vakbekwaam is geen vaststaand gegeven op een bepaalde datum.

De Nederlandse Montessori Vereniging streeft ernaar dat alle montessori professionals zich blijven ontwikkelen vanuit hun natuurlijke behoefte en geboden scholing.

Belangrijk uitgangspunt is dat bekwaamheden zich ontwikkelen in relatie tot het werkveld en de opleiding. Dit vraagt om nauwe samenwerking en het dragen van een gezamenlijke verantwoordelijkheid van opleiding en werkplek.

Voor de afronding is bewust gekozen tot het delen van de opgedane kennis, ervaring en houding van de student in groter geheel. Een jaarlijks NMV-slotsymposium als afronding tot vakbekwaam biedt mogelijkheid tot verbinding, uitwisseling, inspiratie en vraagt van de student verantwoording naar zichzelf en de vereniging.

De sectie Obo en de sectie Bao hebben deze opdracht verleend aan het Montessori Ontwikkelcentrum (MOC) om de opleiding tot vakbekwaam te ontwerpen.

Het MOC werkt in opdracht van de NMV en levert producten en diensten, altijd in samenwerking met 'het NMV- veld'.

Dit document is tot stand gekomen door de ontwikkelgroep 'montessorivakbekwaam'. Hierin hebben leden vanuit de Obo en Bao actief deelgenomen.

Iedere montessoriprofessional kan dit document gebruiken als een 'praktisch werkdocument'.

Daar waar verbeteringen nodig zijn en suggesties welkom zijn, zal het Montessori Ontwikkel Centrum deze jaarlijks verwerken zodat ieder steeds met een up to date NMV document werkt.

Datum oplevering Montessori Ontwikkel Centrum, 29 mei 2018

Datum vaststelling bestuur van de NMV, september 2018

Toelichting

Werkwijze totstandkoming

De werkgroep is zes keer samengekomen en heeft vanuit verschillende vraagstellingen de opleiding tot vakbekwame montessorileraar vormgegeven. Hierbij is de definitie vakbekwame montessorileraar concreet gemaakt.

Hoe definieer je een montessorivakbekwame leraar?

Een montessorivakbekwame leraar beschikt over kennis, kunde en visie die samenkomen in de kosmische houding en die vanuit daar heldere, gedegen keuzes maakt en hierop reflecteert.

De tijdsduur van ontwikkeling tot vakbekwaam verschilt, waarvan ieder naar verloop van tijd en vlieguren kan concluderen dat de opgedane kennis, kunde en visie zich tot expertise hebben ontwikkeld.

Wellicht dat de definitie van vakbekwaam zich hierdoor lastig eenduidig te maken valt, maar zich eerder laat kenmerken door gedrag dat de vakbekwame leraar vertoont en uitspraken die je hem/haar kan horen doen zeggen.

Omdat het onze taak is de montessorivakbekwame leraar te definiëren en te concretiseren hebben we gedrag en uitspraken verzameld die we vinden passen bij een montessorivakbekwame leraar.

Juist om vanuit de zichtbare expertise en ervaring in de opleiding en op de werkplek, bekwaamheden terug te kunnen brengen naar eenduidige begrippen die een duidelijk beeld geven van de montessorivakbekwame leraar.

Begripsvorming montessorivakbekwaam

Een montessorivakbekwame leraar houdt in dat hij gevorderde kennis en kunde heeft betreffende de antropologie van montessori-onderwijs en -opvoeding, de specifieke montessorivakdidactieken beheerst en de pedagogische theorieën en methodieken die relevant zijn voor het montessorionderwijs kent, kan toepassen binnen de organisatie waar hij werkzaam is. Hij kan veranderingen ten behoeve van de montessorikwaliteit initiëren, coördineren, begeleiden en verantwoorden. In het NMV-document Montessoribekwaamheden 2016 staan de montessoristart-, montessoribasis- en montessorivakbekwaamheden gespecificeerd.

*...nog wel didactisch materiaal uit
...v nodig maar ik zie en hoor in
...g en identiteitsontwikkeling echte
...kenmerken."*

De verantwoordelijkheid van de montessorileraar

De montessorileraar heeft een maatschappelijke opdracht en speelt een belangrijke rol in de vorming van zijn kinderen tot zelfstandige en verantwoordelijke mensen die hun weg kunnen vinden in de maatschappij. De montessorileraar is verantwoordelijk voor :

- een veilige, ondersteunende en stimulerende leeromgeving - pedagogisch bekwaam;
- de inhoud van zijn onderwijs - vakinhoudelijk bekwaam;
- de manier waarop zijn kinderen die inhoud leren - vakdidactisch bekwaam.

Uitgangspunten bekwaamheidseisen

De bekwaamheid van de montessorileraar wordt in belangrijke mate bepaald door zijn vakinhoudelijke en pedagogisch- didactische kennis en kunde. De basis daarvan wordt in de bekwaamheidseisen vastgelegd. Bij de interpretatie van de bekwaamheidseisen zijn de volgende uitgangspunten van belang:

- De montessorileraar is een professional. Hij heeft een complex professioneel beroep dat hoge eisen stelt aan het niveau van zijn beroepskennis en -kunde. De leraar werkt in een professionele ruimte waarin hij verantwoordelijkheid neemt en voortdurend afwegingen en keuzes maakt en zich kan verantwoorden.
- De montessorileraar heeft een onderzoekende, resultaat- en ontwikkelingsgerichte houding zowel in de dagelijkse uitvoering als bij het bijstellen en verbeteren van het onderwijs.
- De montessorileraar zet kinderen aan tot onderzoekend leren. Hij stelt de kinderen vragen, geeft ze feedback en ruimte om onderzoek te kunnen doen en zo nieuw opgedane kennis te kunnen bewijzen.
- Het gewenste niveau van beroepskennis en -kunde maakt het noodzakelijk dat de montessorileraar een opleiding voltooid heeft op ten minste bachelor- of masterniveau of een opleiding die daaraan gelijkwaardig is. Deze opleidingen moeten voldoen aan algemene criteria van niveau en kwaliteit.
- Werken in het onderwijs is teamwerk: samenwerken met collega's, ouders en anderen, het aanspreken en aanspreekbaar zijn en het professionele handelen uitleggen en verantwoorden. Dit vereist communicatieve vaardigheden en goed kunnen samenwerken. Om zijn beroep goed te kunnen uitoefenen moet de montessorileraar kunnen organiseren, plannen en prioriteiten stellen.
- Bekwaamheid is meer dan kennis en kunde. In de interactie tussen de montessorileraar en het kind spelen de persoonlijkheid en de beroepshouding van de leraar een belangrijke rol. Het is daarom essentieel dat de leraar beschikt over zelfkennis en in staat is tot kritische reflectie op zichzelf in het professionele handelen en zich bewust is van zijn voorbeeldgedrag in relatie tot de verantwoordelijkheid voor het grote geheel waar we onderdeel van zijn.

"Montessoriaans" opleiden

Voor de montessori-opleiding basisbekwaam en vakbekwaam hanteren we het montessoriaans opleidingsmodel.

Het montessoriaans opleiden komt tot uiting in de volgende zes kenmerken.

Deze kenmerken vormen de basisvisie die terug te vinden is in alle montessori opleidingen. De kenmerken worden kort beschreven:

- Houding van opleiden

De opleider leeft een montessoriaanse attitude voor. Dit uit zich in taalgebruik, de kosmische grondhouding en in de wendbaarheid van kennis en vaardigheden (waaronder meebewegen, meedenken en tegenbewegen). Het resultaat van het voorleven wordt weerspiegeld in de houding van de heterogene groep.

- Wij bieden vrijheid en geven verantwoordelijkheid

De opleider heeft verwachtingen en spreekt deze uit over de zelfstandigheid, de nieuwsgierigheid, de verwondering en onderzoek en de verantwoordelijkheid van de deelnemer voor de eigen ontwikkeling.

- Aandacht voor uitdagende voorbereide omgeving

Een omgeving waarin volwassenen kunnen leren en worden uitgedaagd om hun kennis, vaardigheden en attitudes verder te ontwikkelen. In deze specifiek ingerichte omgeving vindt verwondering plaats. Er vindt interactie plaats tussen de omgeving en de cursist.

- Heterogene groep

De opleider erkent, stimuleert en organiseert een heterogene groep die zich kenmerkt als een cohesie maatschappij waarbij aandacht is voor het samenwerken en samen leren en maakt daarvan gebruik.

- Aanbod- en vraaggestuurd werken

Er is een wisselwerking tussen aanbodgestuurd en vraaggestuurd werken. De opleiding basisbekwaam kenmerkt zich door meer aanbodgestuurd te werken. Vanuit de opgedane kennis en ervaring vanuit basisbekwaam is er in de opleiding vakbekwaam meer ruimte voor vraaggestuurd werken.

- Samenhang tussen theorie en praktijk

De opleiding pendelt tussen het weten (kennis), het ambacht (vaardigheden) en het 'zijn' (attitude) met een continue gerichtheid tussen theorie en praktijk om het betekenisvol te maken. De koppeling naar de werkplek is daarbij een gegeven.

Kennis

Het beschikken over en begrijpen van montessoritheorie

- Verdiept zich in en raadpleegt (internationale) relevante onderbouwde literatuur en relateert dit aan het montessoriconcept.
- Kan zich verantwoorden op drie niveaus - triband.
- Heeft kennis van de interpretaties van de opbrengsten op een montessoriaanse wijze van de ontwikkeling van een kind.
- Kan theorie en praktijk verbinden.
- Weet hoe kinderen zich ontwikkelen.
- Is op de hoogte van de ontwikkeling van de ontwikkelingspsychologie, de pedagogiek en de didactiek.
- Weet wat er nodig is om van een voorbereide omgeving een verrijkte leeromgeving te maken.

Kunde

Weet hoe kennis toegepast moet worden in de praktijk

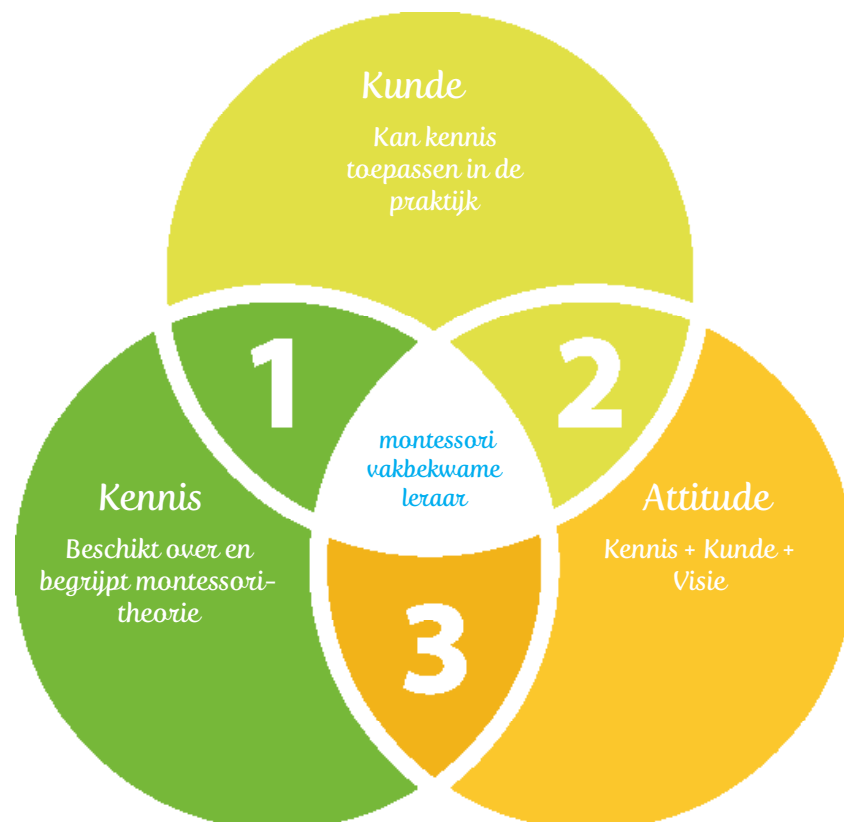
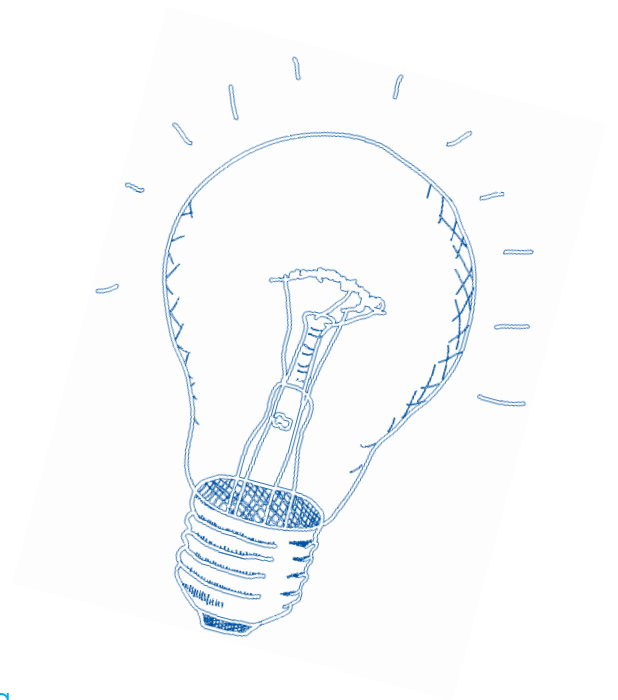
- Stelt vragen, analyseert en verbindt op verdiepend niveau.
- Kan vanuit concept naar eigen visie denken en reflecteren.
- Kan zich verantwoorden op drie niveaus - triband.
- Kan formatief evalueren.
- Kan het leren van het kind zichtbaar maken.
- Levert een innovatieve bijdrage schoolbreed (know how).
- Kan doordachte en constructieve input geven binnen het team.
- Kan theorie en praktijk verantwoorden (en hierbinnen dwarsverbanden constateren)
- Stimuleert ouders en collega's om het leren te bevorderen.
- Kan vanuit observatie kindgesprekken voeren: feedback, feed-up, feed-forward
- Kan implementeren, verantwoorden, begeleiden en coördineren.
- Kan ordenen op zelfreflectie in metacognitieve vaardigheden, cognitieve vaardigheden, didactische vaardigheden.

“Aha dus dat
bedoelt Biesta”

Attitude

Kennis + Kunde + Visie

- Beschikt over een kosmische grondhouding.
- Levert een innovatieve bijdrage schoolbreed (past ook werkelijk toe).
- Kan doordachte en constructieve input geven binnen het team.
- Is zich bewust van de school als oefenplaats voor het leven, zowel voor het kind, zichzelf en collega's.
- Neemt verantwoordelijkheid het leren te bevorderen in de school, op bouw-, / team niveau.

De ingrediënten voor de montessori opleiding vakbekwaam

De opleiding vraagt aan de studenten zich te kunnen verantwoorden vanuit theorie.

De opleiding zet aan tot deelbaarheid met anderen, hieronder kan men verstaan, kennis en onderzoek.

De opleiding biedt het kader. Theorie wordt praktijk, en praktijk wordt attitude, kunde en visie.

Leert studenten om onderzoeksmatig en schooloverstijgend vanuit visie een onderzoek te doen.

De ingrediënten voor
de opleiding
montessori
vakbekwaam

De opleiding gebruikt wetenschappelijk / internationale literatuur en leert de student zich hierin te verdiepen.

De opleiding biedt verschillende modellen aan.

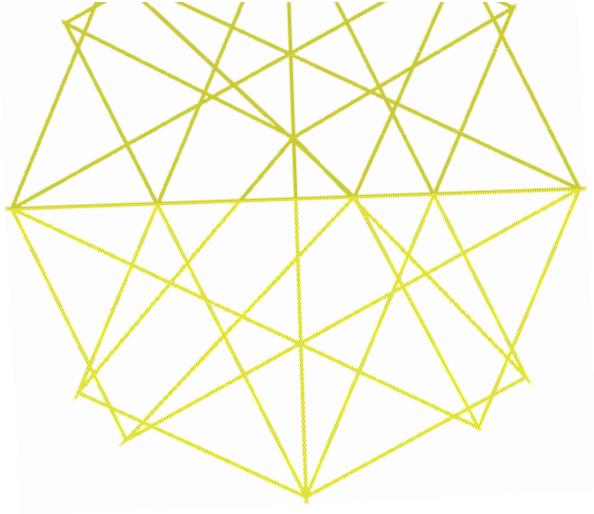
Maakt werkplek leren mogelijk waarin vakbekwaamheden worden geoefend en ontwikkeld.

Het verzamelen en bijhouden van bewijzen in je portfolio.

...

Focus op goed klassenmanagement

....

“Het lijkt mij goed
Geometrie voor v
jaar op de kalen
zetten want het wo
nog te fragmenta
aangeboden

Daar moet op
reflecteerd worden”

g ik in de 15 minutes
fame het boek '
ndering' van Dick van

Ingrediënten voor de werkplek tot ontwikkeling van de montessorivakbekwame leraar

De werkplek
stimuleert en
geeft ruimte aan
initiatieven.

Denkt mee en doet
aan opdenken.

Stelt kritische
vragen.

Faciliteert in
vormen van 'pilots'.

Ingrediënten voor de
werkplek tot ontwikkeling
van de montessori
vakbekwame leraar

Creëert professionle
leergemeenschappen en
netwerken.

Creëert mogelijkheden
aan studenten om te
kunnen delen : inspiratie
bijeenkomsten , blog/
artikel schrijven, onderdeel
verzorgen van de
studiedag.

Stelt met de
student / collega
ontwikkeldoelen
op in de lijn van de
schoolontwikkeling

Procesmatig
informatie delen
aan team en / of
ouders .

Houdt
ontwikkelgesprekken
over de montessori
bekwaamheden.

Geeft feedback /
feedforward /
feedup

....

NMV Examen
montessori
vakbekwaam

Onderzoek

Deelbaar maken
in het grote geheel.

Presentatie van het
onderzoek op de
werkplek.

Presentatie van het
onderzoek tijdens het
NMV Examen

Kennisdeling als
afronding op landelijk
niveau.

Presentatie vorm is vrij:
poster / pitch / werkstuk
paper / onderzoek.

...

*“Sebas heeft nog wel didactisch materiaal
derbouw nodig maar ik zie en hoor in ha
en identiteitsontwikkeling echte midden
merken.”*

Definitief

september 2018